

ПИСМО ПРЕПОРКЕ

За др Александру Савић, кандидаткињу за Награду ICOM Србија
у категорији Музејски стручњак, 2023. године

Др Александра Савић, биолог, музејски саветник Природњачког музеја у Београду, током претходне две деценије успешно је обављала послове комуникације, промоције природњачких и културних добара из делатности Музеја, као и едукативне програме установе. Својим радом остварила је успешну сарадњу са бројним појединцима и институцијама у земљи. У исто време стицала је стручна и академска звања, и својим сазнањима помагала другима да до њих дођу. Добитник је неколико струковних признања, награде „Успешне и креативне даме Србије“, члан је три удружења, а до сада је у више наврата била и део комисија за доделу годишњих награда.

У својим ауторским изложбама *Старо и нестало воће Србије* и *Кафа-узбудљива прича о добром укусу*, своју стручност и познавање биолошких наука показала је на један пријемчив и широј јавности приступачан начин, не запостављајући етнографски, историјски, културолошки значај воћа, односно кафе у српском друштву. Чињеница да је изложба *Старо и нестало воће Србије* за 10 година имала око 50 гостовања у Србији, са преко 60.000 посета, говори нам о њој као врском биологу и кустосу са једне, и неке ко кроз своју излагачку активност успешно комуницира са музејским посетиоцима, са друге стране.

Током 2023. др Александра Савић је остварила значајне резултате којима је поново доказала своју стручност. Већ почетком године, изложбу *Хиландарски медицински кодекс и српска средњовековна медицина*, коју је реализовала у сарадњи са др Снежаном Јарић, научним саветником Института за биолошка истраживања „Синиша Станковић“ (ИБИСС), посетиоци су могли да виде у Галерији Природњачког музеја на Калемегдану. Изложба је резултат темељних истраживања, а посвећена је српској средњовековној медицини (манастирској, дворској и градској), пракси лечења људи тога времена, а поред најзначајније збирке средњовековних медицинских рукописа која се чува у ризници манастира Хиландар, *Хиландарског кодекса* (изложено је фототипско издање у дигиталном и штампаном облику), посетиоцима су представљени средњовековни медицински експонати (археолошки налази), око 90 врста биљака, као и лекови животињског и минералног порекла. Изложбу прате бројне илустрације, фотографије, наменски компонована музика, а приређена је и богата мултимедијална монографска публикација истог имена (наменски компонована музика је доступна путем QR кода). Изложба је била отворена до јуна 2023, а видело ју је 9.500 посетилаца, организовано је 109 стручних вођења за 4.800 посетилаца и пропраћена је са 63 медијска прилога. Одржана је и едукативна радионица „Приручник за мале лекаре“, током које су деца упозната са традиционалном употребом биљака као лека и начинима њихове екстракције.

У јуну 2023, Александра Савић је на Биолошком факултету у Београду на Катедри за морфологију и систематику биљака, одбранила докторску дисертацију на тему *Етноботаничка истраживања сорти крушке (Pyrus communis L.) централне и југозападне*

Србије и биолошка активност екстраката плодова, под менторством проф. др Петра Марина.

Две њене ауторске изложбе представљене су у другим музејима. Изложба *Старо и нестало воће Србије*, реализована је и у Чачку, у оквиру манифестације "Чачанска родна", Чачак - престоница културе Србије 2023. Видело ју је преко 500 учесника манифестације, а организовано је и стручно предавање др Александре Савић о старим сортама воћа Србије. Друга изложба, *Кафа-узбудљива прича о добром укусу*, гостовала је у Народном музеју у Аранђеловцу (16. мај до 27. јуна 2023.). Изложбу је посетило око 1.200 посетилаца. Ово је било девето гостовање изложбе у музејима широм Србије. Изложба је увеличала свечану доделу годишњих награда „Михаило Валтровић“, Музејског друштва Србије, која је додељена управо у простору изложбе, 18. маја 2023. године.

Као биолог, доказала се и учешћем на научним скуповима: *Националној конференцији „Прва Конференција Српског биолошког друштва ‘Стеван Јаковљевић’ Крагујевац“*, 20-22.09.2023. у Крагујевцу, и на *Саветовању о лековитом и самониклом јестивом биљу*, 22 – 24. септембра 2023, у Пироту, док је у Трстенику, у оквиру манифестације Јефимијини дани, (округли сто „Живот у српским средњовековним земљама“, 16. јуна 2023.), наступила са темом *Медицина средњег века у Србији и Хиландарски медицински кодекс*.

У VII тому капиталне едиције Музеја рудничко-таковског краја, *Обреновићи у музејским и другим збиркама Србије и Европе*, објављен је коауторски рад „Допринос проучавању природе Србије и аквизиције Природњачког музеја из периода династије Обреновић“, аутора др Уроша Бузуровића, Александре Савић и др Милана Пауновића. Рад је посвећен зачецима биолошких наука у Србији, истраживању Јосифа Панчића, док су презентацијом експоната препарираниог медведа из времена Обреновића, који је устрељен на Јастрепцу, 1885. године, аутори дали допринос проучавању историје ловства у Србији. Уједно, рад претставља и успешну промоцију делатности установе у којој је др Александра Савић запослена.

Поред осталих активности које је имала протекле 2023. године, ове одабране, најважније, представљају нам др Александру Савић, музејског саветника, као врсног кустоса, биолога, организатора и познаваоца потреба музејских посетилаца. Ово Писмо остало би недоречено када се не би поменула и њена колегијалност, приступачност као човека увек спремног на сарадњу, помоћ и подршку.

Сматрајући да се досадашњим радом колегиница др Александра Савић доказала као стручњак, а да су њене активности 2023. године то и потврдиле, и да су више него довољне да је квалификују за престижну награду ИСОМ-а за Музејског стручњака у 2023. години, част ми је и задовољство да предложим комисији да подржи предлог њене кандидатуре за ову награду.

МА Зорица Петровић,
Виши кустос историчар
Народног музеја у Аранђеловцу

Зорица Петровић